

LÁTOGATÁS KORMOS ISTVÁNNÁL

(CHIOVINI KÁROLY).

Sokan közülünk még alig ismerik a nevét, pedig megérdemli, mind egyénisége, mind művei révén, hogy megjegyezzük.

Pályafutása maga is figyelemre méltó. 1904-ben született szegény földműves családból Kiskundorozsmán. Szülei egy téglagyárban dolgoztak és így a figyelmét már kiskora óta felkellette az agyag formálhatósága.

Maga is a gyárban dolgozik később, de fásasztó munkája mellett anyagból formáz, fából alakokat, fejeket farag. Néha-néha bejön Szegedre, figyelmét teljesen lekötik a szobrok, épületdíszek. Otthagytja a téglagyárat, beáll egy kőfaragó mesterhez inasnak. Ő már ettől is művészi vágyainak kielégítését reméli, de a léleknélküli tömegmunka teljesen kiábrándítja. Az egyhangúság teljesen lehűti lelkesedését, elkeseredve, reményeitől megfosztva vissza akar menni régi munkahelyére. Egy jóindulatú kőfaragó mester látva az ifjú nagobbrahivatottságát és nagy elkeseredését, azt ajánlja

a fejmintázáshoz már nem jutott. Súlyos betegség támadta meg szervezetét. Kórházba került, ahol több héten át fekszik. A gyógykezelés nemcsak kevés pénzét, hanem anyagi forrásait is kimerítették. Nem is gon-

dolhatott tovább arra, hogy Pesten maradjon.

Legyengült szervezettel tér haza, de nem tér vissza régi munkahelyére, hanem elkezd teljesen önállóan dolgozni. Mohón veti rá magát a szakirodalmra; áttanulmányozza a világhírű szobrászok munkáitól kezdve a bonctant is, mindazt, amittől valami tudást remélt.

Veleszületett ösztönrel végzett tanulmányai eredményt hoztak. Szeged város felfigyelt rá és szép megbízatást adott, hogy ezzel megbecsülését fejezze ki és anyagi lehetőségeket nyújtson a fiatal művésznek. Somogyi-telepen Klebelsberg-emlékművet lepelleztek le, mely az ő alkotása.

A Műcsarnokban is szerepelt férfi fejével. A szigorú bírálóbizottság az óriási anyagból a legjobb hazai szobrászaink művei közé választották az ő munkáját.

Munkái élő bizonyosságai mind az ő, mind a magyar munkásré-

sai a magyar földért folytatott nagy harcnak.

A magvető c. szobra nemcsak a kész szobrász biztos stílusérzékét és fölényes technikai tudását bizonyítja, hanem szinte érezteti mennyire a lelkén fekszik a téma, milyen szeretettel és átérzéssel dolgozza ki az örök magyar típust, a magvetőt. A magyar embert talán nem is lehet jobban ábrázolni; az őserőtől duzzadó férfialak, aki erejét, minden lendületét elszántan adja bele a földdel való vad küzdelembe, a kenyérért folytatott harcba.

Kontrasztként áll mellette, de mintegy demonstrálja a magyar nép örök hivatását a harcok ősmagyar szobra. Mindig így volt és így lesz, fegyverrel a kézben kell a magyarnak megküzdeni azért, hogy itthon vethessünk, bármilyen küzdelem legyen is a határokon vagy azokon túl. Az egész szobor egy élő lendület; abból az időből való, mikor a művész lelkét a politikai események annak az ábrázolására készítették; ismét harcol a magyar.

Női feje alkotásánál a lehetfinom vonalakat érezzük, az a szomorúság és szeretet irányítja, amit a korán elhunyt ifjú hitves iránt érez minden ember.

Férfi feje, mely a Műcsarnokban is szerepelt a modern portraitformázás elvei alapján készült elismert jó alkotás.

Nem hivatott szakember lévén, nem érzek magamban anynyi esztétikai ítélőképességet, hogy feldicsérjem vagy ledorongoljam stílusát, vonalvezetését művészetének irányát stb. Ha még technikája nem tökéletes, ha vonalvezetése nem elég lendületes, az ifjúságnak kell felkarolni az ilyen tehetségeket, olyan megbecsüléssel kell az igazi magyar tehetségek felé fordulnunk, mely ha most nem is, de később meghozza nekik a lehetőséget technikájuk fejlesztésére és olyan körülmények közé segítjük, melyben a nagy lendületet nem aprítják fel a megélhetés gondjai.

teg küzdelmes, verejtékes életének. Kisebbszobrai, melyek számos úriház szalonját díszítik, mind megannyi megnyilvánulá-

Ó, LÁTTAM ÉN AZ ÉJSZAKÁT...

Ó, láttam én az éjszakát!
Ködösen jött és elszaladt
A ritkültfejú, télbe tartó,
Megrémült őszi fák alatt.

Mögötte sötét árnyak keltek
A külváros sok útsorán,
Vonultak lassan, beljebb, beljebb,
A ködgalléros éj után.

Lányok voltak. Mint a páva!
Ellepték mind az úri korzót,
Ahonnan nappal kiszorúlnak
Ők, a megvetett, torz vadászók.

A roppant falak összenőttek
Az éjszakával, mint a sátor,
Mint a hegyek, s a súly alatt
Nyögött az utca, rát sikátor.

A lámpák kurta, elaggott fénye
Elveszett, s a félhomály
Merev ölében ballagott,
És alkudott az éji nyáj.

Néha kinyílt egy kocsmajátó,
Az útra éles fény esett,
S az éjszakába beüvöltött
A dzsessz egy horpadt éneket,

A lányok orrát megütötte
A hevült borok illata.
Kócos szerelmük felüvöltött,
S rá viszhangozott az éjszaka;

A fák, a fény, a szürke utca
Egy kiáltásba merevült.
Tombolt az alkohol, a mámor,
Egy örült zenész hegedült

És táncoltak a páva lányok
S a borosfejű férfiak.
Szemükből kicsurgott a lélek
És tovafolyt a fák alatt.

SZABOLCSI GÁBOR

HIVATLAN VENDÉGED

Az Isten kovács,
az Isten kőműves és pék,
az Isten szegény ember,
hiszen magát osztja szét.

Ő önmaga mestere,
testéből süt a félőnek kenyeret,
és vascipőt csinál annak,
ki hozzá mindig kérni megy.

Az Isten okos, játékos,
mosolygós gyermek,
aki nem tör soha cserepet,
akit soha meg nem vernek.

Ő a koldús aki kéri
tőled, hogy kérj,
hogyan vedd el a szavát!
tedd és vele élj.

Mindenütt szeret ő
de nem egyformán kap helyet
néhol falra teszik, mint
valószínűtlen szép képet.

Aztán oda is elmegy
hová meghívója nincsen
dobog a szíved: csókért méz
és ott van szegény az ajtókilincsen

GAJDI ISTVAN.